

STRUIKHOEVE ADVIES & BEMIDDELING

T.a.v. dhr. A.M.J. Ruitenbeek

Struikweg 8

6732 DE Harskamp

Datum 5 oktober 2020
Kenmerk BE/2020/485/r
Uw kenmerk Email d.d. 16 juni 2020
Auteur(s) ir. M. Poelman
Collegiale toets ir. ing. K.J. Rebergen

BLOM ECOLOGIE B.V.
ADVIES & ONDERZOEK

Zandweg 46

4181 PM Waardenburg

t 0418 820 288

e info@blomecologie.nl

i www.blomecologie.nl

KvK 67221904

BTW 856882999B01

IBAN NL21RABO0314240683

Quickscan Wet natuurbescherming Houtkampweg te 7-9 Otterlo

Aan de Houtkampweg 7-9 te Otterlo is een boerenerf gesitueerd met een woning, diverse schuren, stallen, overkappingen en recreatie gebouwen. Het is momenteel in gebruik als melkveebedrijf met een recreatieve nevenfunctie. De initiatiefnemer is voornemens zich geheel te gaan toeleggen op de recreatiefunctie in agrarische setting, waarbij op bescheiden schaal (klein)vee aanwezig zal zijn. De koeienstal zal getransformeerd worden naar stallingsruimte voor paarden van recreanten. Er zullen een kippenschuur, een open kapschuur en een deel van een grote schuur gesaneerd worden, en er staat een container die verwijderd zal worden. Er zal naast schuur D een nieuwe schuur gerealiseerd worden. Tevens worden er een ponyweide, speelweide, dierenweide en boerderijtuin gerealiseerd. Het bestemmingsplan voorziet niet in de beoogde ontwikkeling en dient derhalve te worden gewijzigd van agrarisch naar recreatie.

De beoogde ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna (soortenbescherming), beschermde natuurgebieden (gebiedsbescherming) en/of beschermde houtopstanden. Ten behoeve van de beoogde ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. Middels voorliggend ecologisch oriënterend onderzoek is de (potentiële) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van de planlocatie voor deze soorten in kaart gebracht.

Struikhoeve Advies & Bemiddeling begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie B.V. verzocht de planlocatie te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde flora en fauna en deze vervolgens te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden en het geldende bestemmingsplan.

Onderzoeksdoelen

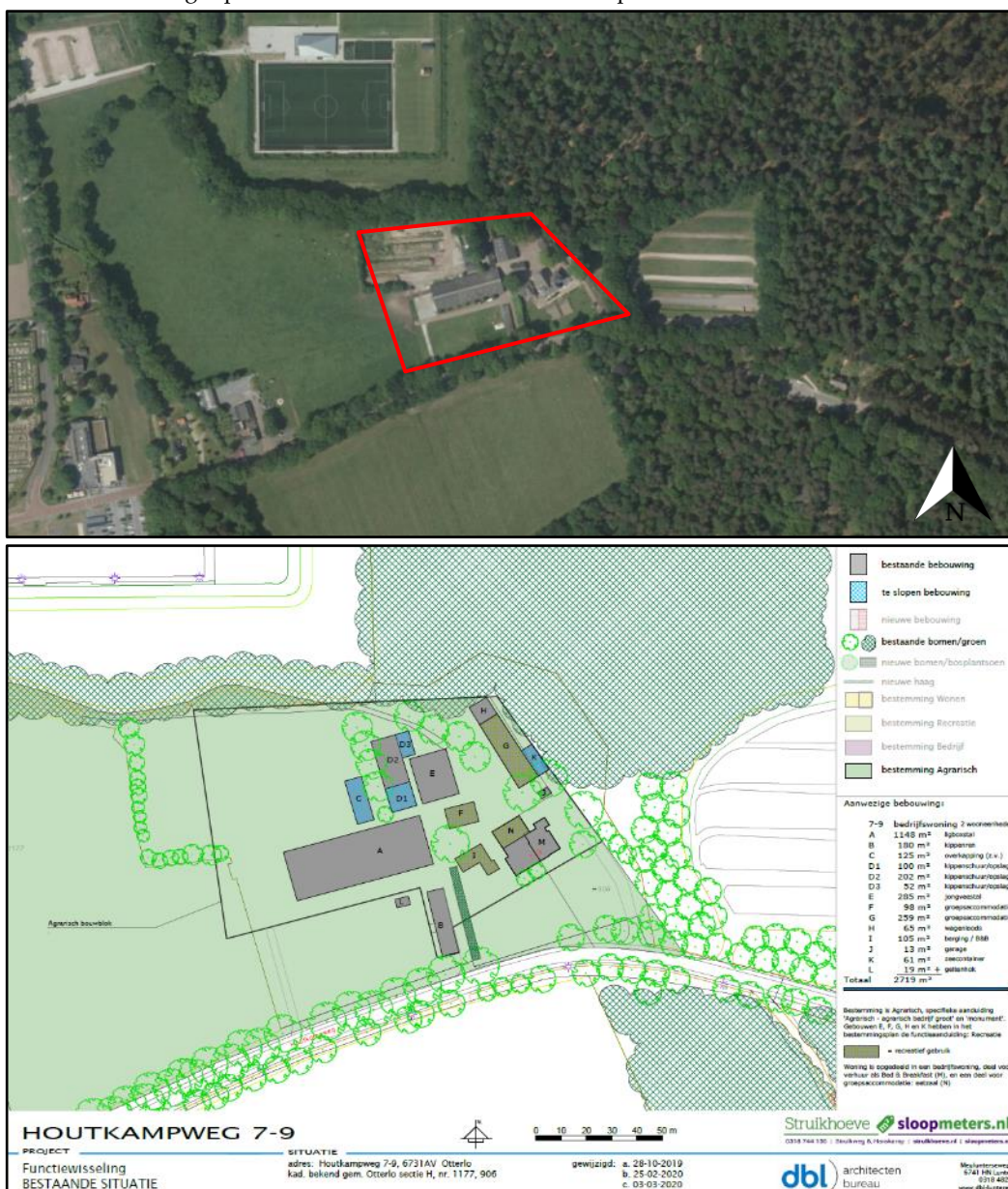
Middels dit oriënterend onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Is het bestemmingsplan dat wordt opgesteld voor het project zoals hiervoor omschreven uitvoerbaar zoals het bepaalde in de Wro (art. 3.1.6 Bro)?
- Welke, krachtens de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig op de planlocatie?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op het de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van het Gelders Natuurnetwerk?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd?
- Dienen er vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming te worden genomen, en zo ja, welke?

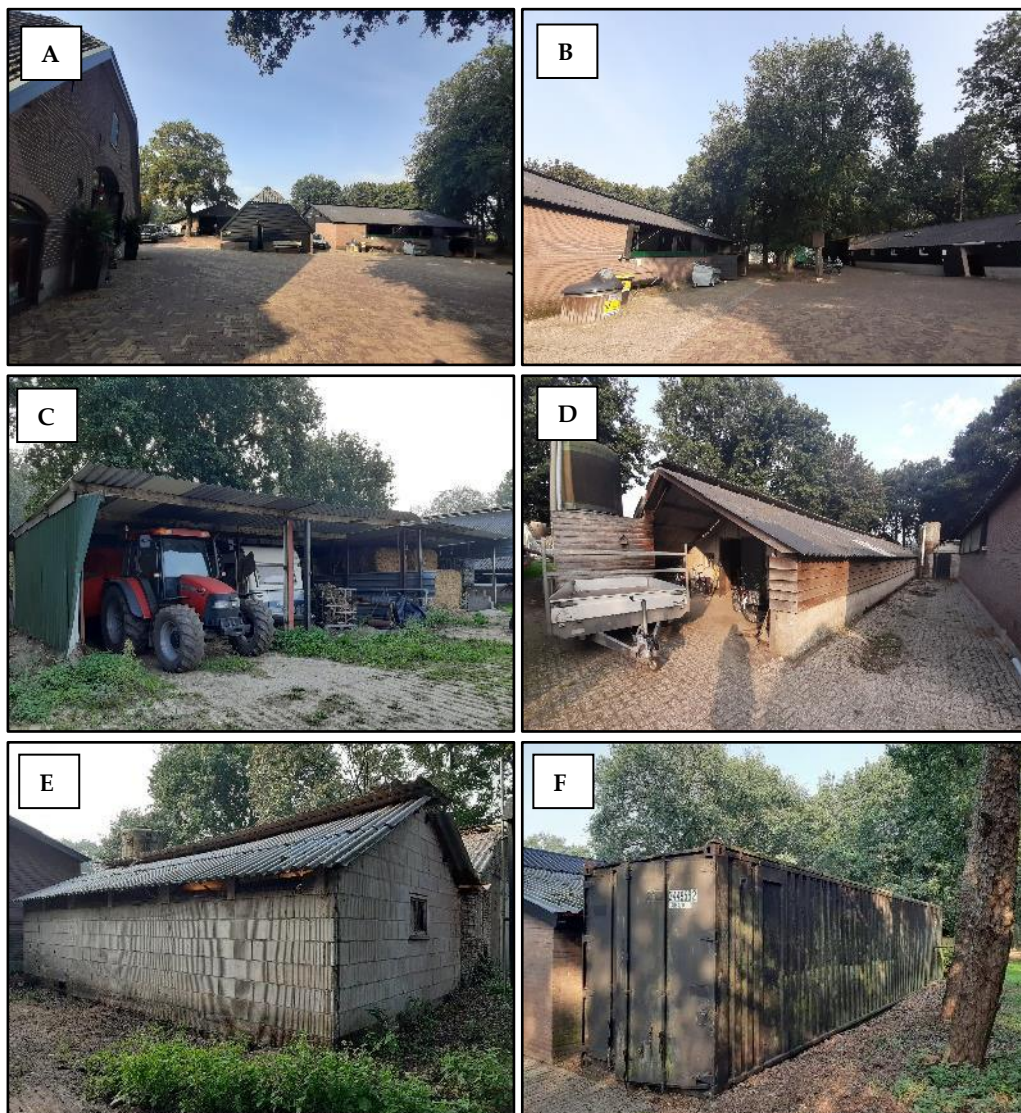
Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Houtkampweg 7-9 te Otterlo (figuur 1). Het betreft een boeren erf met een ligboxstal (A), een kippenren (B), een openkapschuur (C), kippenschuren (D1, D2 D3), een jongveestal (E), twee groepsaccommodaties (F en G), een wagenloods (H), een berging/B&B (I), een garage (J), een zeecontainer (K), een geitenhok (L), een bedrijfswoning/B&B (M) en een eetzaal voor groepsaccommodatie (N). Verder zijn er veel verharding, een grasweide, diverse bomen en een aantal hagen aanwezig. De planlocatie is momenteel in gebruik als melkveebedrijf met een recreatieve nevenfunctie. In figuur 2 en bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie, de te saneren bebouwing (C, D1, D3 en K) en de directe omgeving hiervan.

De directe omgeving van de planlocatie wordt gekenmerkt door een combinatie van natuur, agrarisch gebied en de bebouwde kom van Otterlo ten westen/zuidwesten. De Veluwe ligt aan de oostzijde van de planlocatie. Direct ten noorden ligt een sportpark en ten zuiden bevindt zich een grasweide. Daar voorbij ligt wederom de Veluwe. Op circa 600 m ten noordwesten ligt de N304. De A1 ligt op circa 10 km ten noorden en de A30 op circa 13 km ten westen.

Figuur 1 De planlocatie is gelegen aan de Houtkampweg 7-9 te Otterlo (bron kaartmateriaal: arcgis.com (boven) en dbi architecten bureau, verkregen via Struikhoeve Advies & Bemiddeling (onder)).

Figuur 2 Fotografische indruk van de planlocatie (A, B) en de te saneren bebouwing: C) de open kapschuur (gebouw C); D) de schuur die deels wordt gesloopt (gebouw D1); E) de kippenschuur (gebouw D3); F) de zeecontainer (gebouw K).

Functieverandering en effecten

De beoogde ingrepen zijn permanent van karakter. De beoogde ontwikkeling betreft de sanering van vier gebouwen, betreffende de open kapschuur (C), het voorste deel van een grotere schuur (D1), een kippenschuur (D3) en de zeecontainer (K). Er zal een nieuwe schuur gerealiseerd worden ten westen van schuur D. De koeienstal zal getransformeerd worden naar stallingsruimte voor paarden van recreanten. Tevens worden er een ponyweide, speelweide, dierenweide en boerderijtuin gerealiseerd. Het huidige melkveebedrijf met recreatieve nevenfunctie zal volledig in gebruik genomen worden voor de recreatieve functie. Dit zal plaatsvinden in een agrarische setting met een bescheiden hoeveelheid (klein)vee en ruimte voor het stallen van paarden van recreanten. De functie van het perceel dient te wijzigen van agrarisch naar recreatie. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- saneren van gebouw C, D1, D3 en K: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- kappen van bomen: kapwerkzaamheden en afvoer hout;
- verwijderen terreininrichting: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

Figuur 3 Visuele representatie van de beoogde situatie (bron: dbi architecten bureau, verkregen via Struikhoeve Advies & Bemiddeling).

Methode

Dit oriënterend onderzoek verkent alle relevante vakgebieden met betrekking tot de Wet natuurbescherming. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de aanwezigheid van specifieke potentie voor beschermde flora en fauna op de planlocatie, de betekenis van de planlocatie voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek en raadpleging van externe bronnen.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige flora en fauna. Tijdens het veldbezoek is de planlocatie nauwkeurig onderzocht, waarbij ook gelet werd op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 16-9-2020 en is uitgevoerd door ir. M. Poelman. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 2/8 bewolkt, 18° Celsius en windkracht 2-3 (Bft).

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een planlocatie en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door de Nationale Database Flora en Fauna (NDF). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en biedt daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 zijn drie voormalige wetten; de Flora- en faunawet samen met de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998, vervangen door de Wet natuurbescherming (Wnb). Bevoegdheden zijn met het ingaan van deze wet overgedragen van het rijk naar de provincie.

Algemene zorgplicht

In de Algemene zorgplicht (art. 1.11) wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moet worden. Het uitgangspunt van de Algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

(a) Soortenbescherming

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: *Vogelrichtlijnsoorten* (art. 3.1), *Habitatrichtlijnsoorten* (art. 3.5) en *Andere soorten* (art. 3.10). Hierin worden ook rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd. Bij negatieve effecten op soorten in de specifieke soortenbescherming geldt een ontheffingsplicht.

Van de verboden als bedoeld in *Andere soorten* art. 3.10 eerste lid kan door bevoegd gezag vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen van individuen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen voor bepaalde soorten.

In de verordening Ruimte van de provincie Gelderland is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

Tabel 1 Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Gelderland.

<i>Aardmuis</i>	<i>Gewone bosspitsmuis</i>	<i>Ondergrondse woelmuis</i>
<i>Bastaardkikker</i>	<i>Gewone pad</i>	<i>Ree</i>
<i>Bosmuis</i>	<i>Haas</i>	<i>Rosse woelmuis</i>
<i>Bruine kikker</i>	<i>Huisspitsmuis</i>	<i>Tweekleurige bosspitsmuis</i>
<i>Dwergmuis</i>	<i>Kleine watersalamander</i>	<i>Veldmuis</i>
<i>Dwergspitsmuis</i>	<i>Konijn</i>	<i>Vos</i>
<i>Egel</i>	<i>Meerkikker</i>	<i>Woelrat</i>

(b) Gebiedsbescherming

Naast de specifieke soortenbescherming kent Nederland ook gebiedsbescherming, waarbij bepaalde gebieden extra bescherming genieten. Het gaat hier hoofdzakelijk om Natura 2000-gebieden en het Gelders Natuurnetwerk en de Groene ontwikkelingszone. In deze gebieden mogen in principe geen werkzaamheden binnen de grenzen uitgevoerd worden. Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist en binnen het Gelders Natuurnetwerk geldt het 'nee, tenzij'-principe. In bepaalde gevallen dient er natuurcompensatie uitgevoerd te worden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Ten aanzien van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene ontwikkelingszone geldt dat externe werking geen toetsingskader is. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden geldt een ontheffingsplicht.

(c) Houtopstanden

Houtopstanden onder de Wnb betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m² of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dient deze binnen drie jaar herplant te worden. Het vellen van houtopstanden is niet meldingsplichtig in het kader van de Wnb als het één van de volgende typen houtopstanden betreft:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande: (1) wegbeplantingen, (2) beplantingen langs waterwegen en/of (3) éénrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: (1) ten minste eens per tien jaar worden geoogst, (2) bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en (3) zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Beoordeling (a) soortenbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de directe omgeving daarvan voor het voorkomen van soorten is, en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ontwikkeling. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten (beschermingsregime 'Andere soorten') geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen (zie *soortenbescherming*). In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt c.q. soorten waarvoor een ontheffingsplicht noodzakelijk is.

Vaatplanten

Binnen een straal van circa 2 km van de planlocatie is het voorkomen van beschermde vaatplanten niet bekend (NDFF 2010-2020). Gedurende het veldbezoek zijn geen beschermde planten en/of sporen hiervan aangetroffen.

De planlocatie is een boerenerf dat grotendeels verhard of bebouwd is. De bodem van de planlocatie betreft een hoge zwarte enkeerdgrond met leem arm en zwak lemig fijn zand (PDOK viewer, 2020). Ter plaatse van de planlocatie is slechts sprake van inheemse of aangeplante vaatplanten zonder beschermde status. Enkele waargenomen soorten betreffen: Canadese fijnstraal, grote brandnetel, grote weegbree, hondsdrif, klimop, paardenbloem, springzaad en zomereik. Op de muren van de bebouwing is geen (beschermde) muurvegetatie aangetroffen. Er groeit op een aantal plekken brandnetel, wat duidt op een hoge stikstofconcentratie in de bodem. Dit is geen geschikt habitat voor het gros van de beschermde plantensoorten. Beschermde planten stellen over het algemeen specifieke eisen aan hun milieu, zoals kalkhoudende schrale grond of stikstofarme blauwe graslanden. De beoogde ontwikkeling leidt niet tot aantasting van beschermde en/of kwetsbare vegetatie. Gelet op de functie, ligging en het gebruik van het perceel in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten wordt de aanwezigheid hiervan niet verwacht. waarmee negatieve effecten ten aanzien van beschermde vaatplanten derhalve kunnen worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen een straal van circa 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende inheemse zoogdieren: boommarter, bosmuis, bruine rat, bunzing, das, edelhert, egel, haas, hermelijn, huismuis, konijn, mol, ree, rode eekhoorn, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel en wild zwijn (NDFF 2010-2020). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: boommarter, bunzing, das, edelhert, hermelijn, rode eekhoorn, wezel en wild zwijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren.

De boommarter komt voor in verschillende typen bossen. Rust- en/of nestlocaties zijn vaak aanwezig in boomholten. Dit betreffen vaak holen gemaakt door andere dieren. Daarnaast zit de soort ook wel onder takkenbossen. De soort komt ook voor in stadsparken met voldoende (oude) bomen en vakantiehuisen of schuren in of aan de rand van natuurgebieden. Een territorium kan circa 1000 hectare groot zijn en er worden nachtelijk afstanden tot wel 20 km afgelegd. Het voedsel van boommarters bestaat uit insecten, vogels en eieren, kleine zoogdieren en bessen en vruchten (Zoogdierverseniging boommarter, 2019). De waarnemingen van de boommarters zijn vooral gedaan binnen de bossen van de Veluwe. Op de planlocatie zelf zijn diverse bomen aanwezig, echter is er naar verwachting sprake van te veel verstoring om echt geschikt te zijn voor boommarters. Bovendien blijven alle bomen behouden. Het is mogelijk dat boommarters foerageren op de planlocatie, echter is er geen sprake van essentieel foerageergebied, mede gezien de veelvuldige aanwezigheid van geschikt(er) habitat in de directe omgeving. Eveneens zal de planlocatie geen deel uitmaken van een essentiële migratieroute. Er is één waarneming bekend van een boommarter in de bomenrij ten noorden van de planlocatie. Deze bomenrij zou mogelijk een migratiefunctie kunnen hebben, maar deze blijft onaangetast. Significante negatieve effecten op de boommarter kunnen worden uitgesloten.

De das leeft in gebieden die bestaan uit een combinatie van diverse habitattypen. Vaak zijn dit zowel hooggelegen als laaggelegen gronden die op korte afstand van elkaar liggen, in meestal kleinschalige akker- en weidelandschappen met voldoende bosjes, houtwallen, singels en heggen. Belangrijk voor het habitat van de das zijn voldoende voedselaanbod; voldoende

dekking in de vorm van bijvoorbeeld houtwallen of heggen; een goed vergraafbare grond en weinig verstoring van het gebied (BIJ12 kennisdocument Das, 2017; Zoogdierverseniging, 2019). Rondom de planlocatie zijn veel waarnemingen bekend van dassen, met name ten noorden (NDFF, 2010-2020). Op de planlocatie zelf zijn geen indicaties van de aanwezigheid van en dassenburcht. Het is mogelijk dat dassen foerageren op de planlocatie. Ten gevolge van de beoogde ontwikkelingen zal de planlocatie geschikter kunnen worden als foerageergebied voor de das, door de aanleg van een dieren- en ponyweide én een boerderijtuin. Dit kan er voor zorgen dat er meer regenwormen in de bodem aanwezig zullen zijn, welke met name in het najaar de grootste voedselbron voor de soort zijn. Tevens zal er weinig groen verdwijnen, en zolang overhoeken met ruigte en schuilplekken behouden blijven blijft het gebied geschikt voor de das. Significante negatieve effecten op de das kunnen worden uitgesloten.

Edelherten komen voor binnen diverse biotopen, van drogere loofbossen en heidevelden tot vochtige milieus als vennen en moerassen. Het edelhert lijkt een voorkeur te hebben voor bosgebieden die grenzen aan grasgebieden en rivierdalen met oobossen. In de winter moet er gras binnen bereik zijn en ook de aanwezigheid van (drink)water is belangrijk. Edelherten zijn planteneters. Ze eten gras, zeggen, biezen, heide, boomschors, knollen, wortels, vruchten, zaden, knoppen, scheuten, loof en bast van bomen en struiken. Ook landbouwgewassen zijn in trek (Zoogdierverseniging edelhert, 2020). De planlocatie vervult geen essentiële verblijf, foerageer of migratie functie voor het edelhert, mede gezien de mate van verstoring en de aanwezigheid van geschikter habitat in de directe omgeving, met name op de Veluwe.

Het functioneel leefgebied van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) bestaat uit de voortplantings- en rustplaatsen, belangrijke foerageergebieden en migratieroutes. Ze leven voornamelijk in kleinschalige (cultuur)landschappen met voldoende schuilmogelijkheid. Vaak betreffen het landschappen met afwisselend graslanden, akkerlanden en bosschages. Ze zitten dan veelal in bescherming biedende structuren als (oever) begroeiingen, houtwallen, bosranden, akkerranden, heggen en droge sloten. Hermelijn en, in mindere mate, bunzing prefereren daarnaast waterrijke gebieden. Ze komen dan ook wel eens voor in rietvelden of moerasgebieden. Wezel prefereert drogere gebieden. Bunzing en wezel kunnen in bebouwde omgeving en tuinen voorkomen, maar de hermelijn vermijdt bebouwing. De wezel komt ook in grootschalige akkerbouwgebieden relatief vaak voor, gezien ze in de gangen van knaagdieren kunnen schuilen (Zoogdierverseniging handleiding kleine marters, 2017; Zoogdierverseniging, 2020). Kleine marterachtigen zouden kunnen voorkomen binnen de planlocatie. In en rondom de te saneren bebouwing zijn geen aanwijzingen aangetroffen die duiden op het voorkomen van een essentiële functie als rust- of verblijfplaats. Foerageeractiviteiten zouden plaats kunnen vinden op de planlocatie, maar hoeven niet weg te vallen ten gevolge van de beoogde ontwikkeling. Tevens geldt net als voor de das dat de inrichting van de tuin zorgt voor een verhoogde waarde aan mogelijk functioneel leefgebied van de soortgroep (aanleg dieren-ponyweide en boerderijtuin). Significante negatieve effecten op kleine marterachtigen kunnen worden uitgesloten.

De rode eekhoorn leeft in loofbos, naaldbos of gemengd bos, maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Oudere loof en naaldbomen bieden schuil en nestgelegenheid en voorzien de soort in hun voedselbehoefte. Eekhoorns bouwen op minstens 5 m hoogte slaapnesten in bomen (Zoogdierverseniging eekhoorn, 2020). Het is goed mogelijk dat er rode eekhoorns voorkomen binnen de planlocatie, gezien de aanwezigheid van potentieel geschikte nest- en voedselbomen. Deze blijven echter onaangetast. Een foerageerfunctie voor de soort hoeft niet weg te vallen ten gevolge van de beoogde ontwikkeling. Migratie zal mogelijk blijven voor de rode eekhoorn via bomenrijen rondom de planlocatie. Derhalve is er geen sprake van significante negatieve effecten op de soort.

Het wild zwijn komt voor in droge en natte voedselrijke loofbossen en gemengde bossen. De soort heeft een duidelijke voorkeur voor eiken- en beukenbossen aangezien daar in de herfst veel eikels en beukennotjes (de zogenaamde 'mast') te vinden zijn. Een voorwaarde die wilde zwijnen aan een bos stellen is de aanwezigheid van natte/moerassige plaatsen, waar ze in zogenaamde 'zoelen' (ondiepe poelen) modderbaden kunnen nemen. De planlocatie vervult geen essentiële verblijf, foerageer of migratie functie voor het wild zwijn, mede gezien de mate van verstoring en de aanwezigheid van geschikter habitat in de directe omgeving, met name op de Veluwe.

Gelet op het gebruik van de locatie en de afwezigheid van gunstige migratieroutes in de directe omgeving van de locatie is het aannemelijk dat soorten van de *Habitatrichtlijn* en niet vrijgestelde *Andere soorten* niet op de locatie voorkomen. De planlocatie heeft enkel mogelijk een functie voor algemene soorten. Dit betreft met name egel, konijn, mol en veldmuis. Dergelijke soorten zijn dermate opportunistisch dat in de directe omgeving voldoende vergelijkbaar habitat aanwezig is waar ze zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden. Bovendien geldt voor dergelijke algemene soorten vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Op en rondom de planlocatie zijn geen holen, nesten of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van beschermde zoogdiersoorten die buiten de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming van de provincie vallen (zie Wnb art 3.10). Effecten op beschermde zoogdieren zijn uitgesloten.

Vleermuizen

Binnen een straal van circa 2 km is het voorkomen bekend van de volgende vleermuissoorten: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (NDFF 2010-2020). Onder de Wet natuurbescherming zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen als *Habitatrichtlijnsoorten* beschermd.

Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren en spleten en/of structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat (BIJ12 kennisdocument Gewone dwergvleermuis, 2017; Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011).

Er worden geen bomen gekapt in de beoogde ontwikkeling. Derhalve is er geen sprake van aantasting van potentiële verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen. Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

De te slopen bebouwing is nauwkeurig geïnspecteerd op de aan- dan wel afwezigheid van potentiële verblijfplaatsen en geschikte invliegopeningen. Alle gevels en daken van de betreffende bebouwing zijn gecontroleerd op eventuele openingen als open stootvoegen, kierende daklijsten, ontbrekende/scheefliggende dakpannen, ontbrekende specie en overige gevelafwerkingen die vleermuizen toegang kunnen verlenen tot een open dakruimte en/of spouwmuur waar ze een verblijfplaats zouden kunnen vinden. Zo'n verblijfplaats moet voldoen aan een geschikt microklimaat, met een constante (lage) temperatuur, een hoge luchtvochtigheid en weinig invloed van weersomstandigheden.

De te saneren bebouwing is ongeschikt als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen. Gebouw C betreft een open kapschuur zonder geschikte open ruimtes of kieren waar vleermuizen in zouden kunnen verblijven. Schuur D1 en D3 hebben geen spouwmuur of dakbeschot. De potdeksels op schuur D1 overlappen slechts enkele centimeters, sluiten nauw aan en zijn te laag. De zeecontainer (gebouw K) is ook ongeschikt voor vleermuizen. Verblijfplaatsen voor vleermuizen zouden wel kunnen voorkomen in de overige bebouwing die behouden blijft. Het is uit te sluiten dat de te saneren bebouwing op de planlocatie gebruikt wordt door vleermuizen die in bebouwing leven, zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis.

Hoewel het uitgesloten is dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als vaste rust- en/of verblijfplaats, bestaat de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als foerageergebied en/of vliegroute. In de luwte van opgaande vegetatie of bebouwing kunnen vliegbewegingen en foerageeractiviteiten van vleermuizen plaatsvinden. Hierbij kan sprake zijn van tijdelijke verstoring van vleermuizen ten gevolge van werkzaamheden of lichtgebruik. Vleermuizen jagen op insecten waarbij ze opportunistisch gebruik maken van een groot netwerk aan jachtgebieden. Gedurende het foerageren verspreiden vleermuizen zich diffuus over het landschap waarbij veelal gebruik wordt gemaakt van bosranden, bomenlanen, oeverzones of andere structuurrijke zones. Er kunnen foerageeractiviteiten van vleermuizen plaatsvinden op de planlocatie. Er zal echter geen sprake zijn van essentieel foerageergebied, mede gezien de aanwezigheid van geschikt foerageergebied in de directe omgeving. Bovendien wordt een foerageer functie niet weg genomen ten gevolge van de beoogde ontwikkeling. Er is tevens geen sprake van een essentiële vliegroute op de planlocatie. Mogelijk wordt de bomenrij ten noorden van de planlocatie gebruikt als vliegroute, echter wordt deze niet aangetast.

Vleermuizen kunnen verblind en daardoor gedesoriënteerd raken als gevolg van felle verlichting. Sterk verlichte locaties worden gemeden door vleermuizen. Tijdens en na de beoogde ontwikkeling dient wanneer mogelijk geen verlichting te worden toegepast. De

werkzaamheden uitvoeren tussen zonsopkomst en zonsondergang. Mocht verlichting noodzakelijk zijn dan dient vleermuisvriendelijke verlichting gebruikt te worden. Hierbij dient er voor gezorgd te worden dat de uitstraling naar omliggend gebied geminimaliseerd wordt (zie te treffen maatregelen)

Amfibieën

Binnen een straal van circa 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende amfibieënsoorten: bruine kikker, gewone pad, heikikker, kleine watersalamander en rugstreeppad (NDFF 2010-2020). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: heikikker en rugstreeppad.

Amfibieën leven in zowel een aquatisch (m.n. lente/zomer) als een terrestrisch (m.n. herfst/winter) habitat. Beide habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. Door het ontbreken van oppervlaktewater kan de aanwezigheid van voortplantingswater van (beschermd) amfibieën uitgesloten worden.

De heikikker maakt gebruik van vochtige plekken in schraal, ruig gebied zoals heide, hoogveen, laagveen en (half-)natuurlijk grasland. Daarnaast gebruikt de soort vorst- en vochtvrije overwinteringsplaatsen. Het landhabitat waar de heikikker gedurende de actieve periode aanwezig is betreft veelal vochtige heidelandschappen of vochtige half-natuurlijke graslanden. De heikikker wordt niet vaak aangetroffen in te intensief gebruikt agrarisch landschap en rond infrastructuur en bebouwing (Creemers & Van Delft, 2009; BIJ12 kennisdocument Heikikker, 2017). Het oostelijk deel van de planlocatie is verhard, bebouwd en wordt intensief gebruikt, waardoor veel verstoringen optreden. Dit is geen geschikt foerageer- of overwinteringshabitat voor de heikikker. Op het westelijk deel van het perceel, waar de speel-, dierenweides en boerderijtuin gerealiseerd worden, is goed vergraafbare grond aanwezig. Er is echter geen sprake van vochtige, schrale en ruige (half-)natuurlijke omstandigheden, waardoor niet wordt verwacht dat het een essentiële functie vervult als foerageer- of overwinteringsgebied voor heikikkers. Significante negatieve effecten op de heikikker worden derhalve niet verwacht.

Het habitat van de rugstreeppad laat zich omschrijven als ruige, onbeschaduwde, laag begroeide terreinen. Braakliggende bouwterreinen, zand- en kleiafgravingen, (rivier)duinen en uiterwaarden vormen een ideaal leefgebied voor de rugstreeppad. De soort is ook te vinden in meer stabiele gebieden als vennen in heideterreinen en sloten en poelen in akker- en graslandgebieden. Vaak is er een goed vergraafbare (zanderige) bodem aanwezig. De soort kent drie typen verblijfplaatsen: voortplantingswateren, meerder terrestrische zomerverblijfplaatsen en een terrestrische winterverblijfplaats. Het voortplantingswater is ondiep (tijdelijk) water dat snel opwarmt en dat bij voorkeur vrij is van vegetatie en concurrentie van andere amfibieën. Ondiepe (tijdelijke) poeltjes, regenplassen, karresporen, recent geschoonde sloten of ondiepe sloten zijn voorbeelden van geschikt voortplantingswater. Terrestrische zomer- en winterverblijfplaatsen bevinden zich op hoogwatervrije terreinen. Bestaande ruimtes kunnen benut worden, zoals muizen- of konijnenholen. Daarnaast kunnen ze zich ingraven, als de bodem zich daartoe verleent. Voor de winterverblijfplaats is het van belang dat deze vorstvrij is en boven het grondwaterpeil ligt. Dit zijn bijvoorbeeld zanderige (duin)gebieden met zandhopen en puinbedden, takkenhopen en/of struwelen. Het is noodzakelijk dat rugstreeppadden zich kunnen verplaatsen tussen de verschillende verblijfplaatsen (BIJ12 kennisdocument Rugstreeppad, 2017; Creemers & Van Delft, 2009). In het noordwestelijke deel van de planlocatie is in het verleden een roepende mannetjes rugstreeppad waargenomen (figuur 4). Het betreft één waarneming uit 2012 welke is gedaan op een braakliggend deel van het perceel met vergraafbare grond, waar tijdelijke regenplassen/poelen in kunnen ontstaan die als voortplantingswater kunnen dienen. Dit is mogelijk aan de orde geweest ten tijde van de waarneming. Er zijn geen waarnemingen bekend uit de afgelopen acht jaar. In de omgeving, met name ten zuiden in natuurreservaat de Zanding, zijn meerdere waarnemingen van rugstreeppadden bekend. Hier bevindt zich waarschijnlijk een kernpopulatie. De verwachting is dat de enkele waarneming op de planlocatie in 2012 een uitzondering is geweest, en dat er geen sprake is van een functie als essentieel habitat voor de rugstreeppad. In de beoogde situatie zal de planlocatie geschikter worden gemaakt voor de soort, door het aanleggen van twee poelen met ruigte en vergraafbare zandgrond in de nabijheid (zie figuur 3). Derhalve blijft ten gevolge van de beoogde ontwikkelingen de potentie voor de soort behouden, en wordt

bovendien versterkt door het aanleggen van de poelen ten behoeve van de rugstreeppad. Negatieve effecten op de soort worden niet verwacht.

Het is niet uit te sluiten dat algemene soorten, zoals de bruine kikker en gewone pad, gedurende de terrestrische (herfst/winter) periode voorkomen binnen de planlocatie. Deze dieren vallen echter onder de vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen (zie *Wet natuurbescherming*).

Figuur 4 De geelgroene stip geeft de locatie van het waargenomen territorium van een rugstreeppad in 2012 weer

Reptielen

Binnen een straal van circa 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende inheemse reptielen: adder, gladde slang, hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis (NDDF 2010-2020). Voor alle inheemse reptielen geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

De adder komt voor op de hoge zandgronden van Nederland met uitzondering van de duinen. Voor de overwintering gebruikt de adder ondergrondse, vorstvrije winterverblijven (hibernacula), zoals konijnenholen of holten tussen wortels van bomen. De winterverblijven liggen meestal op zuidhellingen en zijn vaak begroeid met dichte, ondoordringbare vegetatie zoals braamstruweel (Ravon adder, 2020). Binnen de planlocatie is geen sprake van essentiële verblijfplaatsen, foerageergebied of andere essentiële habitat onderdelen als zonplekken voor de adder. De mate van verharding en verstoring maakt dat de planlocatie geen geschikt leefgebied is. Significante negatieve effecten ten gevolge van de beoogde ontwikkeling kunnen worden uitgesloten.

De gladde slang bewoont vooral droge heideterreinen, maar ook hogere delen van hoogveengebieden en open bossen en jonge aanplant op zandgrond (Ravon gladde slang, 2020). De waarnemingen van de gladde slang zijn gedaan op de heide binnen de Veluwe (NDDF, 2010-2020). Binnen de planlocatie is geen sprake van essentiële verblijfplaatsen, foerageergebied of andere essentiële habitat onderdelen als zonplekken. De mate van verharding en verstoring maakt dat de planlocatie geen geschikt leefgebied is voor de gladde slang. Significante negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Hazelwormen leven over het algemeen in open bossen, bosranden, heidegebieden, houtwallen en struwelen, steenachtige biotopen en tuinen (Ravon hazelworm, 2019). Het voedsel bestaat hoofdzakelijk uit regenwormen en naaktslakken. Hazelwormen zijn actief in de periode maart – oktober, waarna er overwinterd wordt in droge holten, al dan niet zelf gegraven, of spleten in rotsen (Creemers & Van Delft, 2009). Het is mogelijk dat er (sporadisch) hazelwormen voorkomen op de planlocatie, met name aan de oost/noordoost zijden die aansluiten op de

Veluwe. Echter is het door de mate van menselijke verstoring, en de aanwezigheid van veel geschikter habitat in de directe omgeving wederom onwaarschijnlijk dat de planlocatie een essentieel onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de hazelworm in deze regio. Significante negatieve effecten worden derhalve niet verwacht.

De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort welke een voorkeur heeft voor de habitattypen (natte) heide en hoogveen. De soort komt echter ook voor in open bossen, ruige graslanden, in bermen van (spoor)wegen en in duinen. De soort is afhankelijk van structuurrijk habitat met daarbinnen open zon beschreven, snel opwarmende plekken om te zonnen en de nabijheid van dekkingsmogelijkheden om zich te beschermen tegen uitdroging en predatie (BIJ12 kennisdocument levendbarende hagedis, 2017; Ravon levendbarende hagedis, 2019). De waarnemingen van de soort zijn vooral gedaan rondom de heidegebieden in de omgeving. Binnen de planlocatie is geen sprake van essentiële verblijfplaatsen, foerageergebied of andere essentiële habitat onderdelen als zonplekken. De mate van verharding en menselijke verstoring maakt dat de planlocatie geen geschikt leefgebied is voor de levendbarende hagedis. Significante negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

In Nederland is de zandhagedis sterk gebonden aan duin- en heidegebieden. In het binnenland wordt de soort vooral aangetroffen in droge struikheide-terreinen. In Nederland is de verspreiding van de zandhagedis gebonden aan de hogere zandgronden. De kustduinen en de Veluwe vormen samen de twee belangrijkste kerngebieden (Ravon, 2020). De waarnemingen van de soort zijn vooral gedaan rondom de heidegebieden in de omgeving. Binnen de planlocatie is geen sprake van essentiële verblijfplaatsen, foerageergebied of andere essentiële habitat onderdelen. De mate van verharding en menselijke verstoring maakt dat de planlocatie geen geschikt functioneel leefgebied is voor de zandhagedis. Significante negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Reptielen zijn over het algemeen verbonden aan structuurrijke en weinig verstoorde biotopen als heidevelden, bosgebied en natuurlijke oevers. Gezien de afwezigheid van structuurrijke biotopen en de aanwezigheid van hoge mate van menselijke verstoring kan een essentiële functie voor beschermde reptielen binnen de planlocatie worden uitgesloten. Negatieve effecten op beschermde reptielen zijn derhalve uitgesloten.

Vissen

Binnen een straal van circa 2 km is de aanwezigheid van beschermde vissoorten niet bekend (NDFF 2010-2020). Op de planlocatie en binnen de invloedssfeer van de beoogde ontwikkeling bevindt zich geen oppervlaktewater. Negatieve effecten op (beschermde) vissen zijn uitgesloten.

Insecten en andere ongewervelden

Binnen een straal van circa 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende beschermde insecten of ongewervelden: aardbeivlinder, bosparemoervlinder, grote paremoervlinder en kommavlinder (NDFF 2010-2020).

De aardbeivlinder komt voor op droge en vochtige terreinen met een afwisseling van lage en hoge vegetaties. Voorbeelden zijn droge en vochtige graslanden, zeeduinen, heiden, lage pioniersvegetaties, kapvlakten, schrale zomen langs bosranden, moerassen. Geschikte waardplanten zijn tormentil (in binnenland) en dauwbraam (in duinen).

De bosparemoervlinder komt voor in grazige, kruidenrijke en zonnige plaatsen in bossen, zoals beschutte graslanden, brede bospaden, bosranden, kapvlakten en open plaatsen in het bos. Hengel is een geschikte waardplant.

De grote paremoervlinder komt voor in duingraslanden, droge heischrale graslanden op lemige bodems, blauwgraslanden en kalkgraslanden. Diverse soorten viooltjes zijn geschikte waardplanten zoals duinviooltje, hondsviooltje, moerasviooltje en ruig viooltje.

De kommavlinder komt voor in droge, schrale open graslanden, duinen en gevarieerde heide. Als waardplant worden kleine polletjes van schapengras gebruikt, en soms ook van andere zwenkgrassen, buntgras en struisgras (Vlinderstichting, 2020).

Op de planlocatie is geen sprake van essentieel geschikt habitat of waardplanten voor bovenstaande vlindersoorten. Significante negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Op de planlocatie zijn gedurende het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of andere ongewervelden aangetroffen. Op de planlocatie zijn geen plantensoorten aangetroffen die specifiek voor een beschermde ongewervelde een waardplant vormen. Ook is er geen sprake van oud hout, zure vennetjes of andere specifieke omstandigheden die duiden op de mogelijke aanwezigheid van beschermde insecten of andere ongewervelden. Negatieve effecten op de soortgroep zijn uitgesloten. *Vogels*

Op de planlocatie en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek de volgende soorten waargenomen: boerenwaluw, houtduif, huismus, merel en zwarte kraai.

Vogels - Jaarrond beschermde nestlocaties (cat. 1 t/m 4)

De huismus broedt vrijwel altijd bij bebouwing en bouwt zijn nesten onder dakpannen, onder golfplaten, kieren/gaten in de muur en in spantconstructies. Vanuit de nestlocatie en/of vanaf een uitzichtpunt moet de huismus zijn omgeving kunnen zien. Hierbij moet er in de directe omgeving continu voedsel te vinden zijn in de vorm van zaden van grassen en onkruiden en larven van insecten. Daarnaast moet er beschutting nabij de foerageerlocaties, voldoende jaarrond groene struiken of heesters, plaatsen met stof en grind voor stofbaden en water voor waterbaden aanwezig zijn (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017). De te saneren bebouwing heeft geen functie als nestplaats voor huismussen. In de open kapschuur (gebouw C) zijn onder de spantconstructies geen potentiële huismusnesten aangetroffen. Gebouw D1 heeft een golfplaten dak zonder dakbeschot, wat niet geschikt is voor huismusnesten. De kippenschuur (gebouw D3) heeft eveneens een golfplaten dak zonder dakbeschot wat ongeschikt is voor huismusnesten. Er is een ventilatie goot aanwezig in de nok van het dak van gebouw D3, waarin foeragerende huismussen aangetroffen zijn. Er was geen nestmateriaal aanwezig in deze goot (figuur 5). De waargenomen foeragerende huismussen zouden nesten kunnen hebben in de overige bebouwing die behouden blijft. De zeecontainer is ook niet geschikt als locatie voor huismusnesten. Het voorkomen van nestlocaties van huismus in de te saneren bebouwing op de planlocatie kan derhalve uitgesloten worden. De beoogde ontwikkeling leidt tot zeer beperkte aantasting van groene delen en resulteert niet in afname van essentieel leefgebied van de huismus. Van aantasting van nestlocaties en functioneel leefgebied van de huismus is ten gevolge van de beoogde ontwikkeling derhalve geen sprake.

Figuur 5 Ventilatie goot in nok van kippenschuur (gebouw D3). Er zijn foeragerende huismussen in aangetroffen, maar er is geen nestmateriaal gevonden.

De gierzwaluw leeft evenals de huismus in de directe omgeving van mensen en broedt tevens als koloniebroeder in gevels en onder (pannen)daken (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). In de te saneren bebouwing is geen sprake van geschikte invliegopeningen of nestruimtes voor gierzwaluwen. Daarnaast ligt de planlocatie in landelijk gebied, wat niet ideaal is voor de gierzwaluw. Hierdoor kan de aanwezigheid van gierzwaluw op de planlocatie uitgesloten worden.

In de bebouwing zijn geen sporen van uilen met jaarrond beschermde nesten (kerkuil en steenuil) aangetroffen. Er zijn een aantal waarnemingen van roepende steenuilen bekend in de bomenrij ten zuiden van de planlocatie (NDFF, 2010-2020). Mogelijke foerageren er sporadisch steenuilen op de planlocatie, echter heeft de beoogde ontwikkeling geen significante negatieve effecten op essentieel functioneel leefgebied van uilen. Bovendien kan de aanleg van de dierenweides en de boerderijtuin de planlocatie in de beoogde situatie zelfs geschikter maken.

Er zijn geen grote nesten of horsten aangetroffen in de bomen op de planlocatie. Daarnaast blijven de bomen behouden. Aantasting van potentiële nestplaatsen van in bomen broedende soorten als buizerd, sperwer en ransuil is derhalve niet aan de orde. Er zijn enkele waarnemingen van buizerd en sperwer, in de bomenrij ten zuiden van de planlocatie en in de velden ten westen en zuiden (NDFF, 2010-2020). Er kunnen foerageer activiteiten plaatsvinden rondom, en mogelijk ook sporadisch op de planlocatie, echter is er wederom geen sprake van essentieel functioneel leefgebied voor roofvogelsoorten.

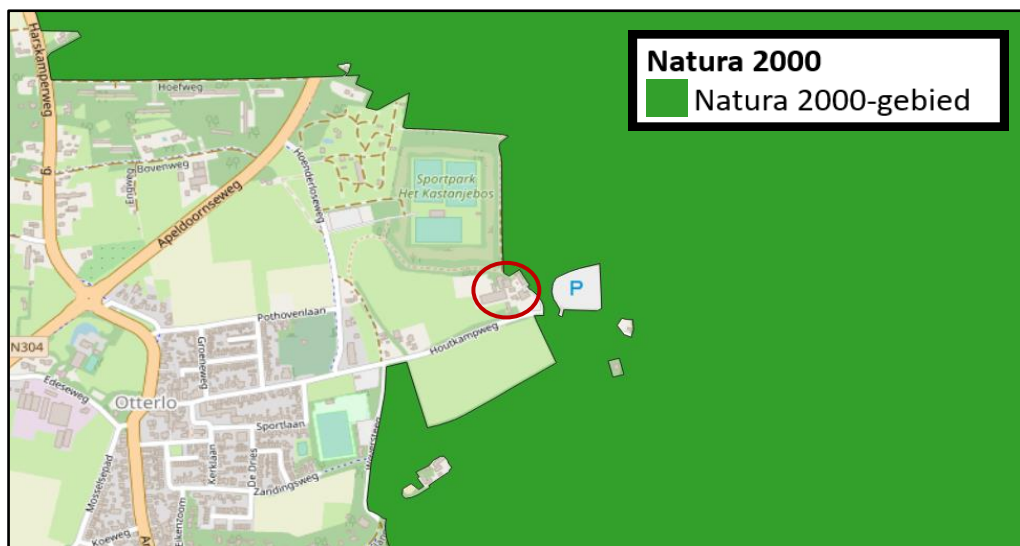
Van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van vogels met jaarrond beschermde nestlocaties en functioneel leefgebied is geen sprake.

Vogels - Algemene broedvogels en categorie 5 (beschermde nestlocatie gedurende broedperiode en bij ecologisch zwaarwegende redenen)

De planlocatie voorziet in voedselaanbod en structuurrijke schuilgelegenheden voor algemene soorten. Er is een overvliegende boerenzwaluw aangetroffen op de planlocatie tijdens het veldbezoek. In de te saneren bebouwing is geen sprake van nesten van de boerenzwaluw (cat. 5 soort onder de Vogelrichtlijn). De struiken, bomen en bebouwing vormen voor algemene broedvogels zoals merel, duiven en kleine zangvogels geschikte nestlocaties. Gedurende het broedseizoen zijn de nesten en de functionele leefomgeving van voornoemde soorten beschermd. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 augustus. Ten aanzien van algemene broedvogels en categorie 5 soorten kunnen de werkzaamheden worden opgestart buiten het broedseizoen en/of na het ongeschikt maken van de planlocatie. Indien de beoogde werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige.

Beoordeling (b) gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een beschermd gebied en/of locatie betreffende: Natura 2000 en het Gelders Natuurnetwerk en de Groene ontwikkelingszone. De planlocatie ligt wel direct naast het Natura 2000-gebied 'Veluwe' (figuur 6). Tevens ligt de planlocatie direct naast het Gelders Natuurnetwerk en op een afstand van circa 80 m ligt een Groene ontwikkelingszone (figuur 7).

Figuur 6 De planlocatie ligt direct naast het Natura 2000-gebied 'Veluwe' (bron: nationaal Georegister PDOK).

Figuur 7 De planlocatie ligt direct naast het Gelders Natuurnetwerk en op een afstand van 80 m tot een Groen ontwikkelingszone (bron: gelderland.maps.arcgis.com).

Ondanks dat de beoogde ontwikkeling buiten een beschermd gebied uitgevoerd wordt, kunnen er nog steeds effecten optreden. Voor een aantal effecten als trillingen en geluid geldt dat de beoogde ontwikkelingen omtrent de sloop en bouw van bebouwing van dermate kleine schaal zijn dat ze geen significante negatieve effecten teweeg zullen brengen op het naastliggende beschermde Natura 2000 gebied de Veluwe. Indien sprake is van plaatsing van additionele lichtbronnen, dienen deze op natuurvriendelijke wijze toegepast te worden, zodat potentieel verstorende effecten geminimaliseerd worden. De lichtbundel dient naar beneden gericht te

zijn, bij voorkeur met kappen om zijwaartse uitstraling te voorkomen. Tevens dient amberkleurig licht toegepast te worden.

De uitbreiding van de recreatie activiteiten zal met name een toename van al aanwezige activiteiten betreffen. Er is reeds een groepsaccommodatie aanwezig en in gebruik. Een uitbreiding van deze activiteit zal naar verwachting niet voor een significante toename in versturende effecten zorgen. Mogelijk zal er sprake zijn van een toename in het aantal ruiters in het deel van de Veluwe dat zich naast de planlocatie bevindt. Paardrijden is reeds toegestaan op de Veluwe en er is een netwerk van ruitersporen aanwezig. Een mogelijke toename in het aantal ruiterswandelingen is toegestaan binnen de Veluwe en zal geen significante negatieve effecten veroorzaken op Natura 2000-gebied, wat grotendeels overeenkomt met het Gelders Natuurnetwerk.

Een toename in stikstofdepositie kan een negatief effect veroorzaken op kwetsbare en gevoelige habitattypen. Blom Ecologie B.V. adviseert om projecten die kunnen leiden tot een toename van stikstofdepositie in stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebieden te beoordelen middels de AERIUS Calculator. Doel daarvan is vast te stellen of significante effecten kunnen worden uitgesloten. In sommige gevallen kan op voorhand negatieve effecten ten aanzien van stikstofdepositie worden uitgesloten, wegens de grote afstand tot stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebieden, een afname in stikstofemissie of een beperkte ingreep.

De beoogde ontwikkeling betreft de realisatie van een schuur, en een verschuiving van een agrarische functie met recreatieve nevenfunctie naar een volledig recreatieve functie. Ten opzichte de huidige situatie leidt de beoogde ingreep tot een toename in het aantal verkeersbewegingen. De nieuwbouw zal zonder gasaansluiting in de gebruiksfase geen stikstofuitstoot hebben. Gedurende de aanlegfase kan er een beperkte en tijdelijke stikstofemissie verwacht worden ten gevolge van het gebruik van mobiele werktuigen en transportbewegingen (het 'projecteffect').

Gezien er een geringe afstand (<10 m) is tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied 'Veluwe', wordt geadviseerd om een berekening met de AERIUS Calculator uit te voeren. Hiermee kan inzichtelijk gemaakt worden of er sprake is van een verhoging van de stikstofdepositie binnen stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden.

Beoordeling (c) houtopstanden

In de beoogde ingreep zijn geen kapwerkzaamheden voorzien.

Conclusies

Samenvatting

(a) Soortenbescherming

De planlocatie heeft geen essentiële betekenis voor beschermde soorten. De planlocatie is mogelijk geschikt leefgebied voor algemene zoogdieren, foeragerende vleermuizen, amfibieën, insecten en broedvogels welke niet beschermd zijn (behoudens de Algemene zorgplicht) onder de Wet natuurbescherming.

(b) Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of het Gelders Natuurnetwerk. Het bevindt zich wel direct naast Natura 2000-gebied en GNN. Gelet op de aard van de werkzaamheden en de beoogde situatie is van externe werking op omliggende Natura 2000-gebieden echter geen sprake, indien enkele preventieve voorzorgsmaatregelen genomen worden omtrent lichtverstoring. Een Voortoets en/of 'nee, tenzij'-toets is niet noodzakelijk. De effecten omtrent stikstofemissie dienen inzichtelijk gemaakt te worden. Dit kan middels de AERIUS Calculator.

(c) Houtopstanden

Op de planlocatie zijn geen houtopstanden aanwezig waarvoor bij kap een meldingsplicht geldt in het kader van de Wet natuurbescherming.

Tabel 2 Overzicht van de functie van het plangebied voor beschermde flora en fauna en ook de verwachte effecten naar aanleiding van de beoogde ingrepen en de eventueel daarop te nemen vervolgstap. (a) algemene broedvogel en cat. 5 soorten, (j) jaarrond beschermde nesten, cat. 1 t/m 4 soorten.

Legenda									
Soortenbescherming									
- = ongeschikt									
+ = geschikt									
n (nee)/ j (ja)/ m (maatregelen)									
Geschikt habitat <i>Vogelrichtlijnsoort</i>								+	+/-
Geschikt habitat <i>Habitatrichtlijnsoort</i>	-	+/-	+/-	-	+	-	-		
Geschikt habitat <i>Andere soort</i>	-	+/-		-	+/-	-	-		
Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk	n	n	n	n	n	n	n	n	n
Gebiedsbescherming	afstand		effecten			nader onderzoek			
Natura 2000	<10 m		stikstof			AERIUS			
Gelders Natuurnetwerk	<10 m		geen			n.v.t.			
Groene ontwikkelingszone	80 m		geen			n.v.t.			
Houtopstanden	aanwezig		kap			melding			
Struiken	ja		ja			n.v.t.			
Bomen	ja		ja			n.v.t.			

Uitvoerbaarheid

De beoogde ontwikkeling leidt niet tot overtreding van soortenbescherming en houtopstanden in het kader van de Wnb. Om negatieve effecten omtrent gebiedsbescherming uit te sluiten, dient vooraf een berekening door middel van de AERIUS Calculator uitgevoerd te worden. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de (mogelijke) aanwezigheid van foeragerende vleermuizen en algemene broedvogels (in het kader van Algemene Zorgplicht). Voor deze soorten dienen maatregelen te worden getroffen om effecten te voorkomen.

Conclusie

De ontwikkeling aan de Houtkampweg 7-9 te Otterlo is uitvoerbaar zoals bepaald in de Wro (art. 3.1.6 Bro).

Vervolgstappen

- Voor de beoogde ontwikkeling dient rekenkundig inzichtelijk te worden gemaakt of er sprake is van een verhoging van stikstofdepositie binnen stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden. Dit kan middels de AERIUS calculator.

Te treffen maatregelen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (Algemene zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) gefaseerd verwijderen. Dit om bodembewonende dieren de kans te bieden in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie zo min mogelijk verlichten en in de periode april-oktober de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes). Mocht verlichting noodzakelijk zijn hierbij een natuurvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel d.m.v. kappen).
- De werkzaamheden opstarten/uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels (medio maart t/m medio augustus). Als de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd dient voor de aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Als dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties buiten het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden.
- In het kader van het programma van de gemeente Ede omtrent behoud en stimulatie van biodiversiteit kunnen er extra maatregelen getroffen worden om doelsoorten te stimuleren (zie Bijlage 2).

Literatuur

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Rugstreeppad *Epidalea calamita*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Das *Meles meles*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Diepenbeek, A., 1999. Veldgids Diersporen. KNNV Uitgeverij 5e druk 2015, Zeist.
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Geraadpleegde websites

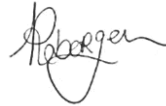
www.arcgis.com
www.bij12.nl
www.gelderland.maps.arcgis.com
www.nationaalgeoregister.nl
www.natura2000.eea.europa.eu
www.ndff.nl
www.ravon.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.vlinderstichting.nl
www.wilde-planten.nl
www.zoogdiervereniging.nl

We hopen u met deze rapportage voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er desondanks vragen zijn kunt u vrijblijvend contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

Blom Ecologie B.V.,
ir. M. Poelman
Auteur

Blom Ecologie B.V.,
ir. ing. K.J. Rebergen
Collegiale toets

Bijlage 1 Fotografische impressie
Bijlage 2 Behoud van Biodiversiteit

© BLOM ECOLOGIE B.V.
ZANDWEG 46A - 4181 PM WAARDENBURG

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 De planlocatie is gelegen aan de Houtkampweg 7-9 te Otterlo.

Figuur 2 Veld ten westen van de planlocatie, vanuit het oosten gezien.

Figuur 3 Bosrand aan de oostzijde van het perceel, gezien vanuit het zuiden.

Figuur 4 De oprit en grasweide ten zuiden van de planlocatie.

Bijlage 2 Behoud van biodiversiteit

De Wet natuurbescherming is gericht op het behouden en ontwikkelen van waardevolle natuur. Voor een bepaald aantal soorten flora en fauna gelden specifieke regels die gericht zijn op bescherming. Het betreft soorten die vanuit Europese wetgeving en verdragen beschermd zijn (Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijnsoorten) en nationaal beschermde soorten (in de Wet Nb 'overige soorten' genoemd). Vorengenoemde soorten worden beschermd middels verbodsbepalingen welke zijn opgenomen in hoofdstuk 3 van de Wet Nb. Voor alle andere niet specifiek beschermde soorten of soorten waarvoor vrijstelling geldt is de algemene Zorgplicht van toepassing.

Toetsing aan Wet Natuurbescherming

Bij ruimtelijke ingrepen wordt getoetst of de beoogde plannen leiden tot aantasting of verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen en/of functioneel leefgebied van beschermde soorten, aantasting van beschermde gebieden en/of beschermde houtopstanden. Of anders geformuleerd: leiden de ingrepen tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Indien daar (mogelijk) sprake van is dient een soort specifiek onderzoek te worden uitgevoerd en/of een ontheffing van de Wet Nb te worden aangevraagd. Een ontheffing wordt verleend als de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt; er sprake is van een wettelijk belang en de desbetreffende soort voldoende kan worden gefaciliteerd tijdens en na de ingreep. Voor de niet beschermde soorten worden veelal enkele (algemene) mitigerende maatregelen voorgeschreven om negatieve effecten op deze soorten te voorkomen.

De gemeente Ede: behoud van biodiversiteit

Het doel van de Wet natuurbescherming is het behouden en ontwikkelen van waardevolle natuur. Toetsing aan de Wet Nb vindt vaak plaats binnen het abstracte juridische kader (wel/geen overtreding verbodsbepalingen). Deze strikte interpretatie van de Wet natuurbescherming doet conform de ambitie van de gemeente Ede tekort aan het doel van de wet. Biodiversiteit is namelijk meer dan alleen beschermde soorten, dit betreft het gehele ecosysteem met alle niet beschermde en beschermde natuurwaarden bij elkaar. Bij het toetsen van ecologisch onderzoek (quickscans Wet natuurbescherming) handelt de gemeente vanuit deze visie. Concreet betekent dit het volgende:

1. Ruimtelijke ingrepen mogen niet strijdig zijn met de Wet natuurbescherming (overtreding verbodsbepalingen)
2. Voorafgaand aan de ingreep dient beoordeeld te worden welke werkzaamheden strikt noodzakelijk zijn en welke ecotopen behouden kunnen blijven. Mogelijk kan door fasering in tijd en ruimte voor flora en fauna belangrijke elementen behouden blijven of in mindere mate worden aangetast (ongeacht of deze een relevante functie hebben voor beschermde soorten).
3. Vaak kunnen in de nieuwe situatie (eenvoudige) maatregelen worden getroffen die meerwaarde hebben voor de biodiversiteit. Het natuur-inclusief ontwerp van nieuwe gebouwen (met bijv. voorzieningen voor vleermuizen, huismus, gierzwaluw, kerkuil en steenuil), extensief beheer, de aanplant van bomen, struiken en kruidachtige soorten, het plaatsen van nestkasten en de aanleg van takkenrillen.

Toetsing door Blom Ecologie B.V.

In opdracht van de initiatiefnemer toetsen de ecologen van Blom Ecologie B.V. of de voorgenomen ingrepen leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Advies met betrekking tot het behoud van zoveel mogelijk ecologische waarden en meerwaarde in de nieuwe situatie maken geen integraal onderdeel uit van de toetsing aan de Wet natuurbescherming. Aangezien de gemeente Ede hier impliciet aandacht voor vraagt adviseren wij u om de eerste drie, en mogelijk meer, maatregelen uit onderstaande tabel te treffen.

Maatregel	Toelichting
Natuurinclusief bouwplan	Een natuurinclusief bouwplan kan specifiek soorten stimuleren. Op de planlocatie zijn in dit kader mogelijkheden voor soorten als steenuil, boerenwaluw en huiswaluw.
Vindertuin volgens principe van Idylle van Vlinderstichting	De aanleg van de boerderijtuin kan plaatsvinden middels het principe van Idylle van de Vlinderstichting.
Behoud leefgebied das	Rondom en langs de randen van de planlocatie is geschikt leefgebied aanwezig voor de das. Door het behoud van overhoeken met ruigte kan de das het leefgebied blijven gebruiken.
Behoud bomen, struiken en struweel	Is het verwijderen van bomen, struiken, hagen en struweel noodzakelijk om uw plannen tot uitvoer te brengen? Overweeg een alternatieve uitvoering of inpassing om zoveel mogelijk groen te behouden. Veel zoogdieren, insecten en vogels hebben baat bij het behoud van vorengenoemde elementen. Met name oude bomen met holtes zijn in de regel waardevol.
Toegang tot gebouwen behouden of creëren	Gebouwen die behouden blijven of nieuw gebouwd worden kunnen verblijfplaatsen gaan bieden voor een breed scala aan diersoorten. Vleermuizen hebben hun verblijfplaatsen in een luchtsponw, krappe dakruimte of achter gevelbetimmering. Huismussen nestelen in de dakruimte onder de dakpannen. Huiswaluwen maken nestkommen onder witte overstekken en windveren.
Aanleg of behoud onverharde paden en wegen	Veel dieren nemen een stofbad om zich te ontdoen van parasieten. Een dergelijk stofbad wordt veelal gebruikt in of nabij verharde wegen die bestaan uit zand en puin. Overweeg het behoud of aanleg van onverharde terreindelen.
Plaatsen nestkast steenuil of kerkuil	Het buitengebied van de gemeente Ede is belangrijk leefgebied van de steenuil en kerkuil. Beide soorten maken gebruik van kleinschalig agrarisch landschap bestaande uit (oude) schuren, erven, hagen, tuinen en andere structuurrijke elementen. De nestkast van de steenuil kan worden geplaatst op rustige plaatsen aan de buitenzijde van gebouwen en in bomen. De nestkast van kerkuil kan worden geplaatst in hoge(re) donkere gebouwen.
Aanleg of optimalisatie vijver, poel of natuur-vriendelijke oeverzone	Amfibieën, insecten, zoogdieren en vogels zijn gebaat bij oppervlaktewater. Oppervlaktewater wordt gebruikt als drinkwater, ten behoeve van voortplanting, als leefgebied en als foerageergebied. Jaarlijks onderhoud van een vijver en poel is belangrijk om het functioneren te waarborgen. Naast de aanleg van een waterpartij is de optimalisatie van een vijver, poel of oever mogelijk. Veel (kleine) diersoorten zijn gebaat bij flauwe begroeide oevers, dergelijke oevers bieden geschikt leefgebied en bevorderen in- en uittreedmogelijkheden.
Aanleg bloemrijke borders	Om de diversiteit aan vlinders en overige ongewervelde te verhogen kan ervoor gekozen worden om de borders van tuinen te beplanten met inheemse bloemdragende kruiden en struiken. Tevens kan de aanplanting van enkele fruitbomen een dergelijk gewenst resultaat behalen. Het gebruik van exotische en uitheemse soorten wordt afgeraden, omdat inheemse soorten vaak gebonden zijn aan in Nederland voorkomende vaatplanten.
Aanleg takkenrillen/composthoop	Het snoeiafval en organisch materiaal (GFT) kunnen worden verwerkt in takkenrillen en een composthoop. Takkenrillen of -hopen zijn geschikte verblijfplaatsen voor kleine fauna. Dit geldt eveneens voor composthopen waar met name insecten, muizen en amfibieën van profiteren. Veel van deze kleine fauna vormen (stapel)voedsel voor andere soorten in de voedselketen.

